

OPPVEKST

KRISTIANSTAD
KOMMUNE

Grunnskolen i Kristiansand

Rettigheter og forventninger

August 2011

Denne brosjyren inneholder enkle oversikter over noen av de rettigheter og plikter du som foreldre/foresatte har i forhold til dine barn som er elever ved grunnskolen i Kristiansand.

Opplever du forskjell mellom virkelighet og de rettigheter du har, så er det fint om du tar dette opp med skolen.

En mer fullstendig oversikt finnes i Opplæringsloven som du finner på Utdanningsdirektoratets nettsider: www.udir.no (Velg "Lover og regler".)

Kristiansand kommune har ca 10.000 elever i grunnskolen på 1.-10. trinn fordelt på 38 skoler.

Vår visjon er å skape muligheter for ditt barn i fremtiden.

Kristiansand 08.08.2011

Arild Rekve
Oppvekstdirektør

//Om å gå på skolen

Formålet med opplæringa

Opplæringa i skole og lærebedrift skal, i samarbeid og forståing med heimen, opne dører mot verda og framtida og gi elevane og lærlingane historisk og kulturell innsikt og forankring.

Opplæringa skal byggje på runnleggjande verdiar i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfridom, nestekjærleik, tilgjeving, likeverd og solidaritet, verdiar som òg kjem til uttrykk i ulike religionar og livssyn og som er forankra i menneskerettane.

Opplæringa skal bidra til å utvide kjennskapen til og forståinga av den nasjonale kulturarven og vår felles internasjonale kulturtradisjon

Opplæringa skal gi innsikt i kulturelt mangfald og vise respekt for den einskilde si overtyding. Ho skal fremje

demokrati, likestilling og vitskapleg tenkjemåte.

Elevane og lærlingane skal utvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne meistre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Dei skal få utfalde skaparglede, engasjement og utforskartrøng.

Elevane og lærlingane skal lære å tenkje kritisk og handle etisk og miljøbevisst. Dei skal ha medansvar og rett til medverknad.

Skolen og lærebedrifta skal møte elevane og lærlingane med tillit, respekt og krav og gi dei utfordringar som fremjar danning og lærelyst. Alle former for diskriminering skal motarbeidast.

Opplæringsloven §1-1

Rett til grunnskoleopplæring

I skolen gjelder lover og regler som elers i samfunnet. Det er viktig at foreldre/foresatte og elever kjenner sine rettigheter og plikter. Ved at alle er kjent med dette, legges et godt grunnlag for skole/hjem samarbeidet.

Alle barn og unge har rett og plikt til grunnskoleopplæring fra det kalenderåret de fyller 6 år til de har fullført det tiende skoleåret. I tillegg har barn og unge rett til videregående opplæring i minimum 3 år etter grunnskolen.

Retten til grunnskoleopplæring gjelder også når det er sannsynlig at barnet skal være i Norge i mer enn tre måneder. Foreldrene har plikt til å sørge for at elevene får grunnskoleopplæring.

Gratis grunnskole

Elevene har rett til gratis offentlig grunnskoleopplæring. Kommunen kan ikke kreve at elever eller foreldre dekker utgifter i forbindelse med opplæringen. Som eksempel nevnes utgifter til undervisningsmateriell, transport i skoletida, leirskoleopphold, ekskursjoner eller andre turer som er en del av opplæringen. Leirskoleopphold er ikke lovpålagt, men når kommunen tilbyr slike opphold som en del av opplæringen, skal dette tilbudet være gratis og tilgjengelig for alle. Opplæringsloven § 2-15.1 Kristiansand gis alle elever på 7. trinn et leirskoleopphold.

Skolestart

De fleste barn starter på skolen det året de fyller 6 år. Barnet skal da skrives inn på en av skolene i nærmiljøet. I løpet av våren, før skolestart, inviteres 6-åringene til en "bli kjent dag/førskele dag" der både lærerne og de andre barna som skal begynne på skolen møtes.

Fadderordning

Mange skoler har fadderordninger der de store elevene passer på de mindre har det bra på skolen. Du kan lese mer om den enkelte skole på kommunens nettsider under:
www.kristiansand.kommune.no (Velg: Skole og utdanning).

Framskutt eller utsatt skolestart

Foreldre/foresatte kan søke om framskutt skolestart for barn som fyller 5 år før 1. april. Foreldre må innen 1. april sende søknad til Oppvekstdirektøren om framskutt skolestart.

Foreldre/foresatte kan også søke Oppvekstdirektøren om utsatt skolestart. Pedagogisk-psykologisk tjeneste gir sakkyndig vurdering av barnets utviklingsstatus. Oppvekstdirektøren avgjør saken. Vedtak som er fattet med hjemmel i Opplæringsloven § 2-1 kan påklages til Fylkesmannen i Vest-Agder. Klagefristen er 3 uker.

Organisering av elever i grupper

Fra 1. august 2003 ble reglene i

Opplæringsloven for deling av elever i klasser opphevet. Opplæringsloven § 8-2 sier:

I opplæringa skal elevane delast i klassar eller basisgrupper som skal vareta deira behov for sosialt tilhør. For delar av opplæringa kan elevane delast i andre grupper etter behov. Til vanleg skal organiseringa ikkje skje etter fagleg nivå, kjønn eller etnisk tilhør. Klassane, basisgruppene og gruppene må ikkje vere større enn det som er pedagogisk og

tryggleiksmessig forsvarleg. Klassen eller basisgruppa skal ha ein eller fleire lærarar (kontaktlærarar) som har særleg ansvar for dei praktiske, administrative og sosialpedagogiske gjeremåla som gjeld klassen eller basisgruppa og dei elevane som er der, mellom anna kontakten med heimen.

Det foreligger ingen formell klagerett på sammensetning av grupper.

Valg av skole

Barna har rett til å gå på den skolen som ligger nærmest, eller ved den skolen i nærmiljøet de hører til. Dersom nærskolen ikke har kapasitet, kan en elev bli henvist til en annen skole med ledig plass. Skoleplassering avgjøres i mars/april av rektor ved den enkelte skole. Enkeltvedtaket kan påklages til Fylkesmannen i Vest-Agder. Klagefristen er 3 uker.

I Kristiansand er det også anledning til å søke om å få gå på en annen skole enn den eleven "hører til". Innvilges dette, gis ikke skoleskyss selv om avstanden er over to/fire kilometer. (Gjelder ikke Mottaksskolen)

Søknad om eventuelt skolebytte sendes til rektor ved ønsket skole. Rektors svar på søknad om skolebytte er et enkeltvedtak som kan påklages. Klagefristen er 3 uker.

Skoleåret, ferie og fridager

Skoledager og ferier (skoleruta) blir bestemt av kommunen. Skoleruta er normalt samkjørt for alle skoler i Vest-Agder, blant annet på grunn av transportpøttinget.

Oversikt over skoleruta finner du på: www.kristiansand.kommune.no (skole/utdanning- ferie og fridager)

I løpet av et skoleår skal elevene ha 190 skoledager.

Fri fra skolen

Når det er forsvarlig, kan kommunen etter søknad, gi den enkelte elev

permisjon i inntil to uker (10 skoledager) i løpet av et skoleår.

Elever som hører til et trossamfunn utenfor Den norske kirke, har etter søknad rett til å være borte fra skolen de dagene trossamfunnet deres har helligdag. Rektor ved den enkelte skolen behandler og avgjør søknader om permisjoner for elevene.

Det er et vilkår for retten til permisjon at foreldrene sørger for nødvendig undervisning i permisjonstiden, slik at eleven kan følge med i den vanlige undervisningen etter at permisjonstiden er over. Rektors svar på søknaden om fri inntil 2 uker (10 skoledager) er et enkeltvedtak som kan påklages med en klagefrist på 3 uker. Søknader om permisjoner utover 2 uker betraktes som utmelding fra skolen. *Opplæringsloven § 2-11*

Retten til fri skoleskyss

Elever på 2. til 10. trinn som bor mer enn 4 km fra skolen, har rett til gratis skyss. For elever på første trinn er skyssgrensen 2 km. Det er ikke rett til skyss til og fra SFO.

Elever som bor kortere enn 4/2 km fra skolen og som har særlig farlig eller vanskelig skolevei, har rett til gratis skyss uten hensyn til veilengden. Be-grunnet søknad sendes Kristiansand kommune via skolen.

Funksjonshemmede og midlertidig skadde eller syke elever har rett til skyss. Søknad sendes via skolen til Vest-Agder Kollektivtrafikk (VAK). VAK er ansvarlig for å organisere skoleskyssen, herunder skyssmiddel (rutegående buss, skolebuss, drosje).

Vest-Agder Kollektivtrafikk i Vest-Agder fylkeskommune avgjør skyssretten og Fylkesmannen i Vest-Agder er klageinstans. Klagefristen er 3 uker.

Opplæringsloven § 7-1 og 7-3

Forsikring

Barna er forsikret mot ulykkeskader som rammer dem mens de deltar i undervisning, ekskursjon, reiser, stevner o.l i skolens regi. Elevene er forsikret på skoleveien. Forsikringen gjelder også for skolebarn som er med i kommunal skolefritidsordning i og utover skoletid.

Sykefravær

Når et barn har et sykefravær, skal foreldre/foresatte gi melding til sko-

len. Er det sannsynlig at barnet får et sykefravær på mer enn to uker, kan opplæring i hjemmet vurderes.

Personvern

Alle ansatte ved skolen har taushetsplikt om forhold knyttet til enkeltelever. Foresatte har rett til innsyn i forhold til alt rundt sitt barn. Skolen kan ikke utlevere lister med 11-sifret personnummer.

Bilder av elever på internett

Bilder av elever er likestilt med personopplysninger. Dersom bilder publiseres på nett, krever dette samtykke fra den enkelte elev, eller fra foreldre dersom eleven er under 15 år. Dette gjelder også bilder i brosjyrer og i aviser. Det er

mulig å trekke tilbake samtykke.

Filming og fotografering på skolen

Dagligdagse gjøremål som filmes eller fotograferes for å studere samspillet mellom barn og voksne, regnes ikke som sensitive opplysninger og vil derfor verken være melde- eller konsesjonsspliktig. Læreren kan også ta bilder av elever for å henge opp i klasserommet eller for å gi til foreldrene.

Nærmere opplysninger finnes på: <http://www.datatilsynet.no>

Ordensregler i skolen

Det er skolens styre som vedtar ordens-

reglement for den enkelte skolen. Reglementet skal ha regler om rettigheter og plikter for elevene. Reglene inneholder også bestemmelser om hvilke tiltak/sanksjoner som kan benyttes hvis elever bryter reglene.

Det er ikke tillatt å gjennomføre sanksjoner som ikke er tatt inn i ordensreglementet eller i opplæringsloven. Opplæringsloven § 2-9 og 2-10

Skolefritidsordning (SFO)

SFO er et frivillig leke- og aktivitetstilbud i tilknytning til undervisningstiden. Det skal legges til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter med utgangspunkt i alder, funksjonsnivå og interesser hos barna. SFO-ansatte skal gi barna omsorg og tilsyn. Betalingssatser for SFO vedtas årlig av bystyret. Skolefritidsordning er for elever på 1.-4. trinn. For elever ved spesialavdelingene ved Kros-

sen og Hellemyr tilbys SFO til og med 10. trinn. I Kristiansand er det pedagoger som er ledere for SFO-tilbudene. Mer informasjon og søknadsskjema: www.kristiansand.kommune.no (Skole og utdanning, Skolefritidsordning)

Leksehjelp

Fra høsten 2010 innføres rett (ikke plikt) til leksehjelp for elever i grunnskolens 1. til 4. trinn. Tilbudet om leksehjelp skal ligge utenfor den vanlige undervisningstida. Omfanget skal være 8 timer i uka, fordelt på 1. til 4. trinn. I Kristiansand kommune har skolene fått beskjed om å tilpasse tilbudet om leksehjelp slik det passer best. Hvordan skolene organiserer leksehjelpen kan variere litt med hensyn på fordeling på trinn, hvilke ukedager og når på dagen tilbudet gis.

Religion, livssyn og etikk

Etter en dom i den europeiske menneskerettighetsdomstol i 2007, ble det tidligere KRL-faget omdøpt til Religion, livssyn og etikk (RLE). Det ble også foretatt endringer i formåls-paragrafen og i retten til fritak fra deler av faget.

Innhold i faget:

§ 2-4 i Opplæringsloven sier: *Religion, livssyn og etikk er eit ordinært skolefag som normalt skal samle alle elevar. Undervisninga i faget skal ikkje vere forkynnande.*

Undervisninga i religion, livssyn og etikk skal gi kjennskap til kristendommen, andre verdsreligionar og livssyn, kjennskap til kva kristendommen har å seie som kulturarv og til etiske og filosofiske emne.

Undervisninga i religion, livssyn og etikk skal bidra til forståing, respekt og evne til dialog mellom menneske med ulik oppfatning av trudoms- og livssynsspørsmål.

Undervisninga i religion, livssyn og etikk skal presentere ulike verdsreligionar og livssyn på ein objektiv, kritisk og pluralistisk måte. Dei same pedagogiske prinsippa skal leggjast til grunn for undervisninga i dei ulike emna.

Fritak fra aktiviteter i RLE-faget:

§ 2-3a i Opplæringsloven sier:

Skolen skal vise respekt for elevane og foreldra sine religiøse og filosofiske overtydingar og sikre retten til likeverdig opplæring.

Elevar skal etter skriftleg melding frå foreldra få fritak frå dei delar av undervisninga ved den enkelte skolen som dei ut frå eigen religion eller eige livssyn opplever som utøving av ein annan religion eller tilslutning til eit anna livssyn, eller som dei på same grunnlag opplever som støytande eller krenkjande. Det er ikkje nødvendig å grunngi melding om fritak etter første punktum.

Det kan ikkje krevjast fritak frå opplæring om kunnskapsinnhaldet i dei ulike emna

i læreplanen. Dersom skolen på eit slikt grunnlag ikkje godtek ei melding om fritak, må skolen behandle saka etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova.

Skolen skal ved melding om fritak sjå til at fritaket blir gjennomført, og leggje til rette for tilpassa opplæring innanfor læreplanen.

Skoleeigaren skal årleg informere elevane og foreldra til elevar under 15 år om reglane for fritak og om innhaldet i opplæringa.

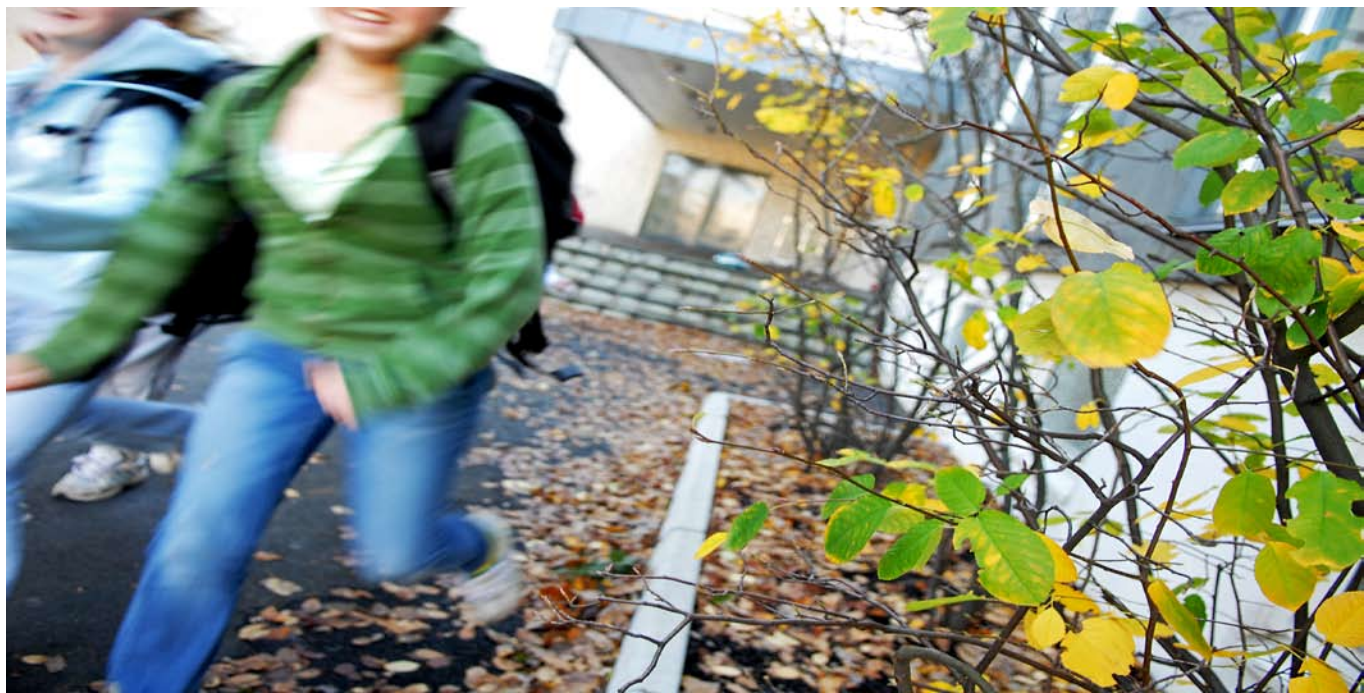
Elevar som har fylt 15 år, gir sjølv skriftleg melding som nemnt i første ledd.

Det er klagerett på vedtaket, og klageinstans er Fylkesmannen i Vest-Agder. Klagefristen er 3 uker.

Det vises til to brosjyrer utarbeidet av Skoledirektøren:

Se www.kristiansand.kommune.no

Velg Skole og utdanning\Grunnskole-opplæring under Brosjyrer.

//Hva skal elevene lære?

Kunnskapsløftet

Kunnskapsløftet er en skolereform som ble innført fra skoleåret 2006-2007. Læreplanverket er det viktigste styringsdokumentet for norsk skole. Målet med reformen er at det beste i skole- og fagopplæring i Norge ivaretas og utvikles slik at barn og unge settes i stand til å møte kunnskapssamfunnets utfordringer. Derfor er det innført noen grunnleggende ferdigheter og basiskompetanse som skal gjelde på tvers av alle fag:

Grunnleggende ferdigheter er:

- å kunne uttrykke seg muntlig
- å kunne uttrykke seg skriftlig
- å kunne lese
- å kunne regne
- å kunne bruke digitale verktøy

Basiskompetanse:

- læringsstrategier
- sosial kompetanse
- motivasjon

Kompetansemål:

Læreplanene inneholder tydelige kompetansemål som beskriver hva eleven skal kunne mestre etter opplæring på de årstrinnene der det er formulert mål. Målene er angitt etter 2., 4., 7. og 10. trinn i grunnskolen. Det betyr for eksempel at elevene på 1. og 2. trinn arbeider for å nå målene på 2. trinn.

Kommunen er ansvarlig for at opplæringen er i samsvar med lov og forskrifter, herunder læreplaner.

Lenke til Kunnskapsløftet – fag og læreplaner: <http://www.udir.no/grep>

Læringsplakaten

Læringsplakaten, som også er innført i forbindelse med Kunnskapsløftet, sier noe om hva som kan forventes at skolen bidrar til:

- gi alle elever og lærekandidater like muligheter til å utvikle sineevner og talenter individuelt og i samarbeid med andre
- stimulere elevenes og lærlingenes/ lærerkandidatenes lærerlyst, utholdenhet og nysgjerrighet
- stimulere elevenes og lærlingenes/lærekandidatene til å utvikle egne læringsstrategier og evne til kritisk tenkning
- stimulere elevene og lærlingene/lærekandidatene i deres personlige utvikling og identitet, i det å utvikle etisk, sosial og kulturell kompetanse og evne til demokratiforståelse og demokratisk deltakelse
- legge til rette for elevmedvirkning og for at elevene og lærlingene/lærekandidatene kan foreta bevisste verdivalg og valg av utdanning og fremtidig arbeid
- fremme tilpasset opplæring og varierte arbeidsmåter
- stimulere, bruke og videreutvikle den enkelte lærers kompetanse
- bidra til at lærere og instruktører fremstår som tydelige ledere og som forbilder for barn og unge
- sikre at det fysiske og psykososiale arbeids- og læringsmiljøet fremmer helse, trivsel og læring
- legge til rette for samarbeid med hjemmet og sikre foreldres/foresattes medansvar i skolen
- legge til rette for at lokalsamfunnet blir involvert i opplæringen på en meningsfylt måte

Opplæring i fremmedspråk og språklig fordyping

Elevene på ungdomstrinnet i grunnskolen skal i tillegg til opplæring i engelsk, ha opplæring i ett fremmedspråk til, eller ha språklig fordyping i engelsk, norsk eller samisk. Når eleven har valgt enten fremmedspråk eller språklig fordyping, skal eleven normalt ha faget på hele ungdomstrinnet.

Når opplæring i fremmedspråk og språklig fordyping starter, kan eleven i første halvår gjøre et omvalg i samråd med skolen. Hvis det er helt spesielle grunner, kan skolen godkjenne overgang på et senere tidspunkt.

Den enkelte skole i Kristiansand bestemmer hvilke fremmedspråk elevene skal få tilbud om og hvordan

det skal organiseres. Det blir normalt gitt tilbud om ett eller flere av språkene tysk, spansk eller fransk.

Alle skoler skal også tilby opplæring i språklig fordyping i minst ett av fagene norsk eller engelsk. Den enkelte skolen bestemmer hvilke fag elevene skal få tilbud om, og hvordan det skal organiseres.

Elever som har hatt opplæring i fremmedspråk eller språklig fordyping, vil normalt fortsette med samme fag dersom de bytter skole. Dersom denne skolen ikke tilbyr aktuelt fag, har eleven ikke rett til å forlange å kunne fortsette med samme fag.

Departementet har åpnet for forsøk med Arbeidslivsfag, et nytt, praktisk fag i stedet for fremmedspråk/språklig fordypning. Tre av våre ungdomsskoler

er med i et slikt forsøk fra august 2010. På disse tre skolene har elevene som begynner på 8. trinn 2010, anledning til å velge dette faget i stedet for fremmedspråk/språklig fordypning.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter skal være en integrert og naturlig del av læringsarbeidet i alle fag og på alle nivåer. Grunnleggende digitale ferdigheter betyr å kunne finne, velge, vurdere og gjenbruke informasjon til å produsere egne arbeider og presentere disse. Juridiske og etiske utfordringer knyttet til internettbruk er sentrale elementer av digitale ferdigheter.

Å kunne kommunisere og samhandle digitalt med andre er også viktige elementer i opplæringen. Vi vet at barn og ungdom bruker mye tid hjemme på sosiale medier som nettsamfunn (Nettby/Facebook m.fl.) og sider med brukergenerert innhold (YouTube, blogger m.fl.). Dette kan være lærerikt og underholdende, men også utfordrende.

Bruk av sosiale medier og digitale verktøy kan ved uvettig bruk ha alvorlige og negative konsekvenser. Vi er kjent med at det forekommer uønsket adferd i sosiale medier. Uenigheter som oppstår trekkes lett inn i skolehverdagen. En mobiltelefon som medbringes på skolen kan også lett brukes i strid med skolens regler og personvernloven, for eksempel ved at elever filmer eller tar bilder i skoletida, for så å spre dokumentasjon via multimediedinger eller publisere til internett.

Det forventes derfor at foresatte involverer seg og tar ansvar i forhold til sine barn på dette området, og at det opprettholdes en god dialog med skolen.

Svømmeundervisning

I Kristiansand kommune får alle elever på barnetrinnet svømmeundervisning.

Svømmeundervisningen er en del av kroppsvøvingefaget i skolen. Undervisningen planlegges og utføres av svømmeinstruktører ansatt av Kristiansand kommune ved skoleetaten og gjennomføres i svømmehallene i kommunen.

Hoveddelen av svømmeundervisningen får barna i 3. trinn med 10 timer i løpet av skoleåret. Men elevene får normalt også noen timer på 4.-7. trinn.

Elevvurdering/karakterer

Lov, forskrift og læreplan opererer med to typer av vurderinger i skoleverket - undervisvurdering og sluttvurdering. Undervis- og sluttvurdering har ulike formål:

- Formålet med undervisvurdering, uten eller med karakter, er å fremme læring og utvikling og gi grunnlag for tilpasset opplæring. Forskriften understreker undervisvurderingens betydning for elevenes læring. For å nå kompetansemålene må elevene få tilbakemelding om hva de mestrer og hva som skal til for å bli bedre faget.
- Formålet med sluttvurdering er å gi informasjon om nivået til elevene ved avslutningen av opplæringen i faget.

Kompetansemålene i fagene beskrives i lærerplanen, Kunnskapsløftet. Målene angir hva eleven skal ha lært eller kunne i faget etter å ha fullført bestemte årstrinn. Alle fag opererer med kompetansemål etter 4., 7. og 10. trinn i grunnskolen, mens flere fag i tillegg opererer med kompetansemål etter 2. årstrinn.

På barnetrinnet (1. – 7. årstrinn) er all form for vurdering av typen undervisvurdering. Det skjer bare uten bruk av karakterer.

På ungdomstrinnet skjer undervisvurderingen både uten og med karakterer. For at undervisvurderingen skal fremme elevens læring, er det nødvendig med god og tillitvekkende kommunikasjon mellom lærer og elev, mellom lærer og foreldre.

Sluttvurderingen skjer ved avslutningen av skolegangen på ungdomstrinnet. Vanligvis avsluttes undervisningen i fagene på 10. årstrinn, men noen fag avsluttes på et tidligere årstrinn, 8. eller 9. trinn. Det kan variere litt fra skole til skole når fagene avsluttes. Sluttvurderingen består av:

- Standpunkt karakterer, som settes av faglærer i alle fag.
- Eksamens karakterer, der minst en ekstern sensor avgjør karakteren.

Når opplæringen slutter, får alle elever et avgangsvitnemål. Alle fagkarakterer på avgangsvitnemålet, både standpunkt- og eksamens karakterer, teller ved opptak til videregående opplæring. Alle karakterer teller like mye.

I de forskjellige fag brukes en karakter-skala fra 1 til 6. Karakteren 6 innebærer at eleven har oppnådd særlig høy kompetanse.

I orden og oppførsel brukes karakterene:

- God
- Nokså god
- Lite god

Alle avgangskarakterer er såkalte enkeltvedtak som det kan klages på.

Fylkesmannen i Vest-Agder er klageinstans. Klagefristen er 10 dager, eller 10 dager etter at skolen har gitt en skriftlig begrunnelse for karakteren det klages over.

Se Forskrift til Opplæringsloven kapittel 5.

//Elevs rett til annen språkopplæring/ målform

Målform

Kommunen gir forskrifter om hvilken målform som skal være hovedmål i den enkelte skole. Opplæringen i Kristiansandskolen foregår på bokmål. Hovedmålet skal benyttes i skriftlig opplæring og i skriftlig arbeid. Fra og med 8. trinn velger elevene selv hvilket skriftlig hovedmål de vil bruke.

I den muntlige opplæringen bestemmer elevene og undervisningspersonalet selv hvilket talemål de vil bruke. Undervisningspersonalet og skoleledelsen skal likevel i størst mulig grad ta hensyn til talemålet til elevene i ordvalg og uttrykksmåter. Foreldrene velger mål-

form i lærebøkene til og med 7. trinn. Fra og med 8. trinn velger elevene selv. I norskopplæringen skal elevene ha lærebøker på hovedmålet.

Når minst ti elever på et av trinnene 1.-7. i en kommune ønsker skriftlig opplæring på et annet hovedmål enn det som kommunen har bestemt, har de rett til å tilhøre en egen elevgruppe. Retten gjelder så lenge det er minst seks elever igjen i denne gruppen. Når elevene er spredd på flere skoler i kommunen, vedtar foreldrene med vanlig flertall ved hvilken skole tilbudet skal gis. Elever som blir overført til en ny skole med et annet hovedmål enn det

de har hatt på trinnene 1.-4., har fremdeles rett til skriftlig opplæring på det opprinnelige hovedmålet. De har rett til norskundervisning i egen gruppe, uavhengig av hvor mange de er.

De to siste årene i grunnskolen skal elevene ha opplæring i begge målformene. Det følger av § 1-11 i Forskrift til opplæringsloven hvem som kan få fritak fra opplæringen i sidemål. Dette kan gjelde blant annet for minoritetsspråklige elever som får særskilt norskopplæring.

Tegnspråkopplæring

Elever som har tegnspråk som første- eller andrespråk, har rett til grunnskoleopplæring i og på tegnspråk. I Kristiansand kommune gis tegnspråkopplæringen på den skolen eleven naturlig hører til.

Opplæringsloven § 2-6

Punktskriftoplæring

Sterkt svaksynte og blinde elever har rett til nødvendig opplæring i punktskrift og opplæring i bruk av nødvendige tekniske hjelpemidler.

Elevene har også rett til nødvendig opplæring i å ta seg fram på skolen, til og fra skolen og i hjemmemiljøet.

Opplæringsloven § 2-14

Det er klagerett på vedtaket og klageinstans er Fylkesmannen i Vest-Agder. Klagefristen er 3 uker.

Språkopplæring - Språklige minoriteter

Elever med et annet morsmål enn norsk og samisk, har rett til å få særskilt norskopplæring til de har nødvendige kunnskaper i norsk til å følge den vanlige opplæringen. Om nødvendig har slike elever også rett til morsmålsopplæring, tospråklig fagopplæring eller begge deler.

Opplæringsloven § 2-8.

Vedtaket kan påklages til Fylkesmannen i Vest-Agder. Klagefristen er 3 uker.

Rett til opplæring på samisk

Samer i grunnskolen har rett til opplæring i samisk. Alternative former, f.eks. fjernundervisning over internett, kan gis når det ikke er egnet undervisningspersonale på skolen.

Utenfor samiske distrikter har minst 10 elever som ønsker opplæring i og på samisk, rett til en slik opplæring.

//Skolens hjelpeinstanser

Rett til tilpasset opplæring

Alle barn har i følge Opplæringsloven rett til tilpasset opplæring. Både i grunnskolen og i den videregående opplæringen skal undervisningen tilpasses evnene og forutsetningene hos den enkelte eleven. Dette er en del av skolens ordinære oppgaver etter Opplæringslovens § 1-3

Tidlig hjelp er ofte god hjelp

Det er mange årsaker til at barn kan trenge hjelp. Ofte er det foreldre som først ser at barnet trenger hjelp. I andre

tilfelle kan det være skolen som oppdager problemene. Skolen har da plikt til å melde fra til foresatte.

Skolen vil samarbeide med PPT for å vurdere om barnet kan gis hjelp i form av tilpasset opplæring, eller om det er nødvendig å gi spesialundervisning. Ved behov for logoped, hørselspedagog eller synspedagog kan foreldre/foresatte ta kontakt med skolen, som vil bistå med henvisning til PPT.

Foreldre kan selv be om at skolen henviser barnet til PPT. Foreldre skal alltid gi samtykke til at det kan henvises til

PPT og gi samtykke til at det kan settes i gang spesialundervisningstiltak.

Spesialundervisningen vil i stor grad bli utformet i samarbeid med lærer, foresatte og elev, og gis vanligvis i en sammenheng der flere elever deltar.

Opplæringsloven § 5.1 – 5.7

Se på kommunens hjemmesider for mer informasjon om PPT.

www.kristiansand.kommune.no

(Skole og utdanning, spesielle behov, Pedagogisk-psykologisk tjeneste)

//Samarbeid med foreldre/foresatte

Det er foreldre/foresatte som har hovedansvaret for sine barn, men skolen skal støtte foreldrene og medvirke til et godt samarbeid med hjemmene. Skolen har et særlig ansvar for å skape gode samarbeidsformer mellom hjem og skole.

Foreldres medvirkning rundt eget barn

Det er foreldre som kjenner barna sine best. De har også ansvaret for sine barn. Det er viktig for læring, trivsel og miljøet at foreldre deltar og hjelper barnet sitt.

Samarbeidet rundt eget barn gjøres på forskjellige måter, men viktige arenaer er: Konferansetimer, foreldremøter, gjennom lekseplaner og direkte kommunikasjon. Relasjonen mellom elev/lærer og foreldre er avgjørende for en god opplæring. Skolene har et hovedansvar for å legge til rette for at dette samarbeidet fungerer.

Delt foreldreansvar

I praktiske spørsmål og ved foreldremøter vil skolen forholde seg til den som har den daglige omsorgen for barnet. Har foreldrene delt foreldrerett, kan man be om at innkallinger til foreldremøter/konferansetimer sendes begge. Begge foreldre har rett til å møte. Foreldre som ikke har foreldrerett, kan be om å få generelle opplysninger om hvordan det går på skolen for det enkelte barn.

Ved delt foreldreansvar har elevene rett til skyss til den av foreldrene som bor

mer enn 2/4 kilometer fra skolen (se pkt. "Rett til fri skoleskyss")

Konferansetimer, elevvurdering

Det er skolens ansvar at en føler seg velkommen i samtaler med skolen.

Alle foreldre har rett til å kontakte skolens personale i forbindelse med sine barns skolegang eller skolearbeid. Minst to ganger i året skal foreldre ha en planlagt og strukturert samtale med elevens kontaktlærer (konferanse time/ utviklingssamtale).

I samtalen skal kontaktlæreren blant annet vise til hvordan eleven står i forhold til de målene som er satt i læreplanverket, og hvordan eleven arbeider til daglig. Samtalen skal munne ut i en oppsummering for å bli enige om hva en (spesielt) skal legge vekt på i det videre arbeidet. Etter fylte 12 år har eleven rett til å være med.

Foreldremøter

Det holdes foreldremøter for gruppen/ trinnet. Disse møtene forberedes i samarbeid mellom lærer og foreldrekontakter. Hensikten med møtene er bl.a. å få informasjon fra lærer og foreldrekontakter. Alle forhold som kan styrke læring og trivsel ved skolen vil bli diskutert.

Meldingsbok

Alle elever i grunnskolen skal normalt ha en meldingsbok. Boken brukes av foreldre og kontaktlærer til meldinger

om fravær, søknad om fri osv. Mobiltelefon, e-post eller nettbaserte løsninger kan også benyttes som meldingskanal når dette er bestemt av skolen. Melding til hjemmet om andre spesielle forhold skal gis i egne brev.

Elevsamtale

Eleven skal ha faste samtaler med sin kontaktlærer der en tar opp skolesituasjonen og hvordan eleven trives. Samtalen skal resultere i en oppsummering der eleven og kontaktlæreren blir enige om hva det er viktig å arbeide videre med.

Skriftlig informasjon fra skolen

Mange skoler har nyhetsbrev eller informasjonsaviser hvor det blir gitt informasjon til foreldre/foresatte. Skolene har også egne nettsider hvor aktuell informasjon blir lagt ut.

www.kristiansand.kommune.no (Skole og utdanning)

Brukerundersøkelser

Kristiansand kommune gjennomfører årlige brukerundersøkelser for alle foreldre og elever på 5. til og med 10. trinn. I tillegg gjennomføres en brukerundersøkelse av SFO.

// Helsetjenester i grunnskolen

Skolehelsetjenesten

Skolehelsetjenesten er et tilbud til barn og ungdom fra 6-20 år.

Skolehelsetjenesten er en videreføring av helsestasjonstilbudet, og skal fremme psykisk og fysisk helse, gode sosiale og miljømessige forhold, samt forebygge sykdommer og skader. Hver barne- og ungdomsskole har helsesøster som har ansvaret for skolehelsetjenesten på den enkelte skole.

Tannhelsetjenesten

Det gis gratis tilbud om forebygging og behandling av tann- og munnsykdommer og tannskader til barn og unge fra fødsel og ut det året de fyller 18.

Vaksinasjoner

Ingen vaksiner er påbudt, men er et tilbud til barn fordi man ønsker å beskytte barna mot sykdommer. Følgende vaksiner blir gitt etter foreldre/foresattes samtykke:

- 6-8 år: Poliomyelitt, vedlikeholdsdose
- 11-12 år: Difteri/stivkrampe, vedlikeholdsdose.

- 12-13 år: MMR- vaksine mot meslinger, krusma og røde hunder.
- Ungdomsskolen: Poliomyelitt, vedlikeholdsdose. BCG-vaksine mot tuberkulose.

//Styrings- og samarbeidsorganene i grunnskolen

Elevråd

Det skal velges elevråd ved hver grunnskole både på 5.–7. trinn og for 8.–10. trinn. Elevråd skal velges senest 3 uker etter skoleoppstart. Elevrådet skal arbeide for å skape et godt lærings- og skolemiljø. Elevrådene velger 3 representanter som sitter i oppvekststyret med talerett. Skolene kan velge å ha et elevråd også for 1.-4. trinn.

Opplæringsloven § 11-2

Foreldreråd

Alle foreldre som har barn i skolen, er medlemmer av skolens foreldreråd.

Foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU)

Alle skoler har et FAU. De kan jobbe med alle saker som vedrører barna og skolen. Et godt samarbeid mellom FAU, skoleledelsen og styret er viktig for forbedring av skolen.

Styrene ved skolene

Ved hver skole skal det være et styre. Styret består av to representanter for undervisningspersonalet, en for andre tilsatte, tre for foreldrene, to for elevene og en politiker fra kommunen. Rektor er sekretær for styret. Det er utarbeidet eget mandat for styrene.

Styrene kan drøfte alle saker som gjelder skolen, unntatt personalsaker og kan heller ikke fatte enkeltvedtak. Et

mindretall (3 stk) kan vedta å sende en sak til skoledirektøren for vurdering.

Skolemiljøutvalg

I følge Opplæringsloven § 11-1a skal det opprettes skolemiljøutvalg ved alle grunnskoler. Skolemiljøutvalget skal ha et særlig ansvar for å holde seg orientert om, og uttale seg om, skolemiljøet (kap. 9 a). Utvalget skal være et rådgivende organ for skolen i arbeidet med skolemiljøet. Utvalget har ikke beslutningsmyndighet. Skolene kan velge å bruke styret som skolemiljøutvalg eller opprette et eget skolemiljøutvalg.

Foreldrekontakter

Det velges foreldrekontakter på hvert trinn. De skal samarbeide med lærerne og være kontaktledd mellom de foresatte, FAU og styret.

Kommunalt foreldreutvalg (Komfug)

Kristiansand kommunale foreldreutvalg organiserer foreldrenes interesser overfor politikere og administrasjon i Kristiansand kommune i skole spørsmål. Informasjon fra Kommunalt foreldreutvalg legges ut på nettstedet: www.komfug.no

Komfug er bygget på prinsippet om at foreldrene bryr seg. Det er nedfelt i Opplæringsloven at foreldre har rett til å ha medbestemmelse i barnas hverdag på skolen.

Komfug er et formelt organ og skal være et naturlig bindeledd mellom foreldrene i skolens styrer, FAU og skoleetaten. Leder av Komfug sitter i oppvekststyret med talerett.

Elevers rett til et godt fysisk og psykososialt arbeidsmiljø

Elever i grunnskolen har rett til et godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring.

Skolene skal planlegges, bygges, tilrettelegges og drives slik at det blir tatt hensyn til tryggheten, helsen, trivselen og læringen til elevene.

Alle elevene har rett til en arbeidsplass som er tilpasset deres behov. Skolen skal innredes slik at det blir tatt hensyn til de elevene ved skolen som har funksjonshemming.

Skolen skal aktivt og systematisk arbeide for å fremme et godt psykososialt miljø, der den enkelte eleven kan oppleve trygghet og sosial tilhørighet. Elevene skal engasjeres i planleggingen og gjennomføringen av arbeidet for å fremme helse, miljø og trygghet ved skolen.

Kap 9 a -veileder ligger på hjemmesidene til skolene og på Kristiansand kommunes nettsider (skolemiljø)

Hva kan foreldre/foresatte gjøre dersom barnet ikke har det bra på skolen?

- Ta muntlig eller skriftlig kontakt med skolen.
- Skolen skal så undersøke saken best mulig (eventuelt ved bruk av sakkynndige). Deretter skal vedtak fattes, begrunnes og det skal opp lyses om klageadgang.
- Skolen er forpliktet til å fatte et enkeltvedtak og svare så raskt som mulig (innen 3-4 uker) på saker som har med fysisk miljø. I saker som har med det psykososialt miljøet, kan det være krav om enda raskere svar, alt etter som hvor alvorlig saken er.
- Skolen er forpliktet til å ha planer og prosedyrer som muliggjør denne saksgangen.
- Hvis en ikke er fornøyd med skolens

svar, kan det klages til skoleeier v/ Oppvekstdirektør.

- Skoleeier skal vurdere enkeltvedtaket og dersom det ikke omgjøres, sende saken til klageinstans.
- Fylkesmannen i Vest-Agder er klageinstans. Klagefristen er 3 uker.

Hvis skolen eller skoleeier ikke svarer på henvendelsen fra elev/foreldre, er det også å betrakte som et enkeltvedtak som kan påklages videre. Også her skal klagen sendes skolen som skal videresende til endelig klageinstans som er Fylkesmannen i Vest-Agder.

Klagefristen er 3 uker.

Opplæringsloven kapittel 9A

Generelt om klagebehandling

Det er klagerett på alle enkeltvedtak som fattes med hjemmel i Opplæringsloven. Klagen må begrunnes og fremsettes innen 3 uker etter svar på søknad (kommunalt enkeltvedtak). Klagen sendes alltid skolen. Dersom vedtaket ikke omgjøres, videresendes klagen til Fylkesmannen i Vest-Agder som er den endelige klageinstansen. Klagefristen er 3 uker. Egne regler gjelder for klage på karakterer, se side 13.

//Forventninger til foreldre/foresatte

Skolen er en av våre viktigste samfunnsinstitusjoner. Den har som hovedoppgave å klargjøre våre barn for sin nåtid og framtid. Foreldre/foresatte trengs som støttespillere i læringsarbeidet.

Kunnskapsløftet ble innført høsten 2006. Læringsplakaten, som oppsummerer krav og forventninger til hvordan skolen skal fungere i forhold til elevene, utgjør en del av denne reformen. For å oppfylle intensjonene forutsettes samarbeide mellom hjem og skole. I fortsettelsen velges noen punkter for å vise eksempler på hvordan foreldre, med barn i skolen, kan bidra.

Punkt 1 i Læringsplakaten:

”Gi alle elever like muligheter til å utvikle sine evner og talenter individuelt og i samarbeid med andre.”

Foreldre/foresatte kjenner sine barn på måter ingen andre gjør. Å være oppmerksom på hva det enkelte barn interesserer seg for, følge med, oppmuntre, gi tid, samtale, utfordre, er viktig for at barn skal bli kjent med og bevisst sine egne ressurser.

Å gi barn anerkjennelse er motiverende for videre innsats. Både barn og foreldre må sørge for at skolens ansatte blir kjent med elevenes interesser, hobbyer og ønsker. Slik innsikt gir muligheter til mer meningsfulle oppgaver og utfordringer som passer elevene.

Punkt 2 i Læringsplakaten:

”Stimulere elevenes lærelyst, utholdenhet og nysgjerrighet.”

Foreldre/foresattes verdier, holdninger og væremåte er med å prege barns oppfatninger om skolen og seg selv som elev. Foreldre/foresatte er rollemodeller for sine barn. Skal barn utvikle et positivt forhold til skolen, trengs voksne som bygger opp om at skole er viktig og byr på muligheter til å lære seg det en ikke kan enda. Øving og trening trengs. Innsats kreves. Innsatsen fører til ønskelige resultater. Og det er mulig å fortsette med å lære seg mer.

Punkt 10 i Læringsplakaten:

”Legge til rette for samarbeid med hjemmet og sikre foreldres/foresattes medansvar i skolen.”

Det finnes ulike måter samarbeidet kan skje på. De ansatte i skolen tar initiativ til foreldremøter og konferansetimer. Forskjellige ordninger med skriftlig kontakt brukes, som ukeplaner, hjemmeside, guider og logger.

Kvaliteten i samarbeidet forutsetter at de systemene, ordningene og avtalene som inngås, får tilslutning og oppslutning. Det forventes at foreldre/foresatte prioriterer både foreldremøte og konferansetimer. Møteplassen som foreldremøtet representerer, gir anledning til å ta opp viktige saker med betydning for barnas læringsmiljø og

læringsutbytte. Foreldre blir kjent med hverandre og får mer innblikk i barnas hverdag. Deltakelsen gir foreldre muligheter til å ta opp og drøfte aktuelle saker sett fra foreldres perspektiv. Foreldre får ideer og hjelp til hvordan de kan støtte barna sine i skolearbeidet.

Barna får oppleve at mange voksne bryr seg om hva de holder på med på skolen. Elevene vet om foreldremøtene og konferansetimene og at de er sentrum for oppmerksomheten. Derfor er det viktig at foreldre/foresatte deltar og opplever møtene som verdifulle og nyttige for seg som foreldre.

Ellers forutsettes det at foreldre sørger for at barna møter opplagte til skolen og har med matpakke.

// Mer informasjon?

www.kristiansand.kommune.no

På kommunens hjemmeside finner du relevant informasjon om skole, herunder inngang til skolenes hjemmesider.

www.datatilsynet.no

Sørger for at personopplysningsloven blir fulgt.

www.vaf.no

Vest-agder fylkeskommune sine hjemmesider. Her finner du blant annet informasjon om videregående skole.

www.minskole.no

Her finner du informasjon og hjemmesider for alle barne- og ungdomskolene i Kristiansand.

www.elevsiden.no

Informasjonstjeneste for foreldre, lærere, ansatte i SFO og andre som har ansvaret for barn og ungdom i skolealder.

www.komfug.no

Kristiansand kommunale foreldreutvalg, KOMFUG, organiserer foreldrenes interesser overfor politikere og administrasjon i Kristiansand kommune vedrørende skolespørsmål.

www.odin.no

Diverse statlig informasjon, blant annet om utdanning.

www.lovdatab.no

Her finner du blant annet opplæringsloven.

www.barnevakten.no

Gir deg råd om barn og medier.

www.tryggbruk.no

Medietilsynets Trygg bruk-prosjekt jobber for trygg bruk av digitale medier for barn. Her får du hjelp og informasjon knyttet til utfordringer med digitale verktøy og Internett.

OPPVEKST
Oppvekstdirektør
Kirkegaten 11 B
4604 Kristiansand
post.oppvekst@kristiansand.kommune.no
Tlf. 38 07 52 00
Fax 38 07 52 35

Utgitt første gang mars 2007
Revidert august 2011